

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์: ความรู้ ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับ โรคมะเร็งปากมดลูก และการมารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูกในสตรี อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน: นางเรณู กาวิละ

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต: สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

อาจารย์ ดร.เกษม นครเขตต์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประไพศรี ช่อนกลิ่น	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถนพ คุณพันธ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุวัฒน์ จรรย์ยาเลิศศักดิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา อัตราการมาและไม่มารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูกของสตรี ระดับความรู้ ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับ โรคมะเร็งปากมดลูก ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรค ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับ โรคมะเร็งปากมดลูก และการมารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูก ในสตรี อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2536 กลุ่มตัวอย่างคือ สตรีที่แต่งงานแล้ว อายุ 25-60 ปี จำนวน 400 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบความรู้ เรื่องโรคและแบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ศึกษาความสัมพันธ์ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า

1. การมารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูกของสตรี พบว่า มีอัตรามารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูกสม่ำเสมออย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง อยู่ในช่วงร้อยละ 14.47-22.03 ส่วนอัตราการมารับบริการตรวจเป็นบางครั้งอยู่ในช่วงร้อยละ 30.57-39.93 และอัตราการไม่มารับบริการตรวจ อยู่ในช่วงร้อยละ 41.61-51.39

2. ความรู้เรื่อง โรค อยู่ในระดับต่ำ ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก อยู่ในระดับปานกลางถึงดี

3. ความรู้เรื่อง โรค มีความสัมพันธ์กับการมารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4. ความเชื่อด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับการมารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยพบว่าการรับรู้ถึงประโยชน์ของการตรวจหามะเร็งปากมดลูก และการรับรู้ถึงอุปสรรคของการมาตรวจหามะเร็งปากมดลูกมีความสัมพันธ์กับการมารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 ส่วนการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคและการรับรู้ถึงความรุนแรงของโรค ไม่มีความสัมพันธ์กับการมารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูก

5. ความรู้เรื่อง โรคมีความสัมพันธ์กับความเชื่อด้านสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 โดยพบว่าความรู้เรื่อง โรค มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ถึงประโยชน์ของการตรวจหามะเร็งปากมดลูกและการรับรู้ถึงอุปสรรคของการตรวจหามะเร็งปากมดลูก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 และความรู้เรื่อง โรคมีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความรู้เรื่อง โรคกับการรับรู้ถึงความรุนแรงของโรค ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากผลการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ว่า ควรมีการให้ความรู้เรื่อง โรคมะเร็งปากมดลูกแก่สตรีอย่างทั่วถึง และควรส่งเสริมให้สตรีมีความเชื่อด้านสุขภาพที่ถูกต้อง โดยเฉพาะให้มีการรับรู้ถึงผลประโยชน์ของการมาตรวจหามะเร็งปากมดลูก และจัดอุปสรรคในการมารับบริการ ให้มีน้อยที่สุด เพื่อส่งเสริมให้สตรีมารับบริการตรวจหามะเร็งปากมดลูกเพิ่มมากขึ้น

Thesis Title : Health Knowledge and Belief Concerning Cervical Cancer
and Cervical Cancer Screening Request of Women in
San Pa Tong District, Chiang Mai Province

Author : Mrs. Raynu Kavila

M.Ed. : Health Promotion

Examining Committee :

Lecturer Dr. Kasem Nakornkhet	Chairman
Assist. Prof. Prapaisri Songlin	Member
Assist. Prof. Aumnop Koonphandh	Member
Assist. Prof. Dr. Suwat Chariyalertsak	Member

Abstract

The purpose of the study was to investigate knowledge and health belief level, and cervical cancer screening request in women. Relationship among knowledge, health belief and cervical cancer screening request were also included. The sample were 400 married women, 25-60 years of age, in San Pa Tong District selected through Multi-Stage Random Sampling method by the year 1993. The instruments were developed by the researcher composed of interview questionnaire, knowledge test and health belief scale. Data were analysed using percentage, arithmetic mean, standard deviation, and pearson product moment correlation technique.

The findings of the study were as follows :-

1. The women who have had a cervical cancer screening request at least once a year were 14.47-22.03 %, those who request sometime (less than once a year) were 30.57-39.93 % and those who have not had a cervical cancer screening request were 41.61-51.39 %.

2. Knowledge scores on cervical cancer were measured at low level, and health belief scores were measured at moderate up to good level.

3. There was significantly correlation between knowledge and cervical cancer screening request at the 0.001 level.

4. There was significantly correlation between the total health belief scores and cervical cancer screening request at the 0.01 level. Considering the relationship between each individual health belief scores and cervical cancer screening request, it was found that perceived benefits and perceived barriers were significantly correlated with cervical cancer screening request at the 0.001 level. To find the relationship between perceived susceptibility, perceived severity with cervical cancer screening request, the findings were no significantly correlated among them.

5. There was significantly correlation between knowledge and health belief at the 0.001 level. Considering the relationship between knowledge scores and each individual health belief scores, it was found that there was positive significantly correlation between knowledge and perceived benefits of cervical cancer screening at the 0.001 level, and also positive significantly correlation

between knowledge and perceived barriers of cervical cancer screening at the 0.001 level. There was negative significantly correlation between knowledge and perceived susceptibility at the 0.05 level. To find the relationship between knowledge and perceived severity, the finding was no significantly correlated between them.

According to the results of the study, a strong recommendation came from the finding that those women in this target area need more information about cervical cancer and cervical cancer screening. A positive health belief in benefits of taking cervical cancer screening service should be promoted among the women. It is also being significant activities of health center to eliminate those barriers of service delivery and try to persuade women to be more concern on seriousness of cervical cancer than the barriers of receiving a service.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved